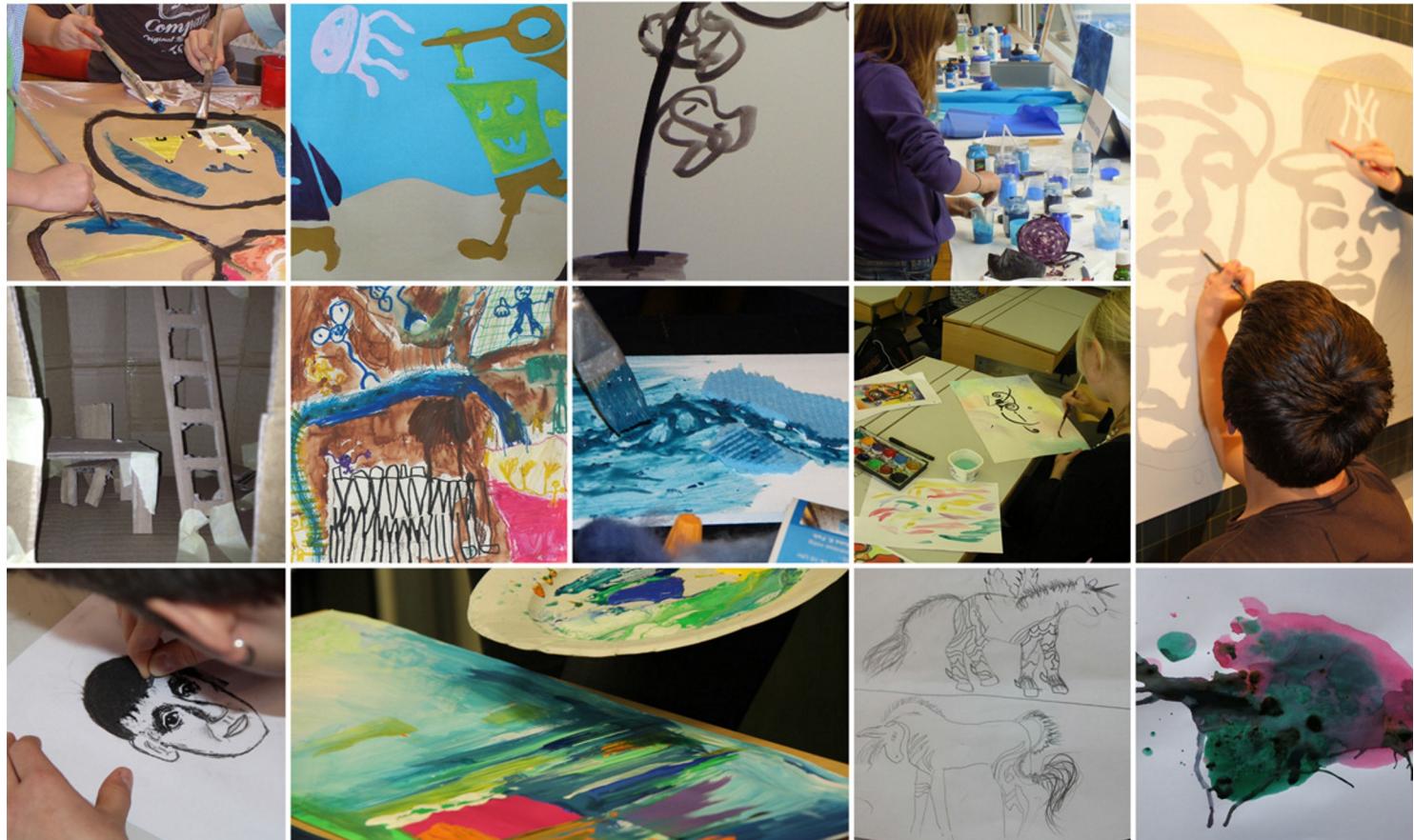
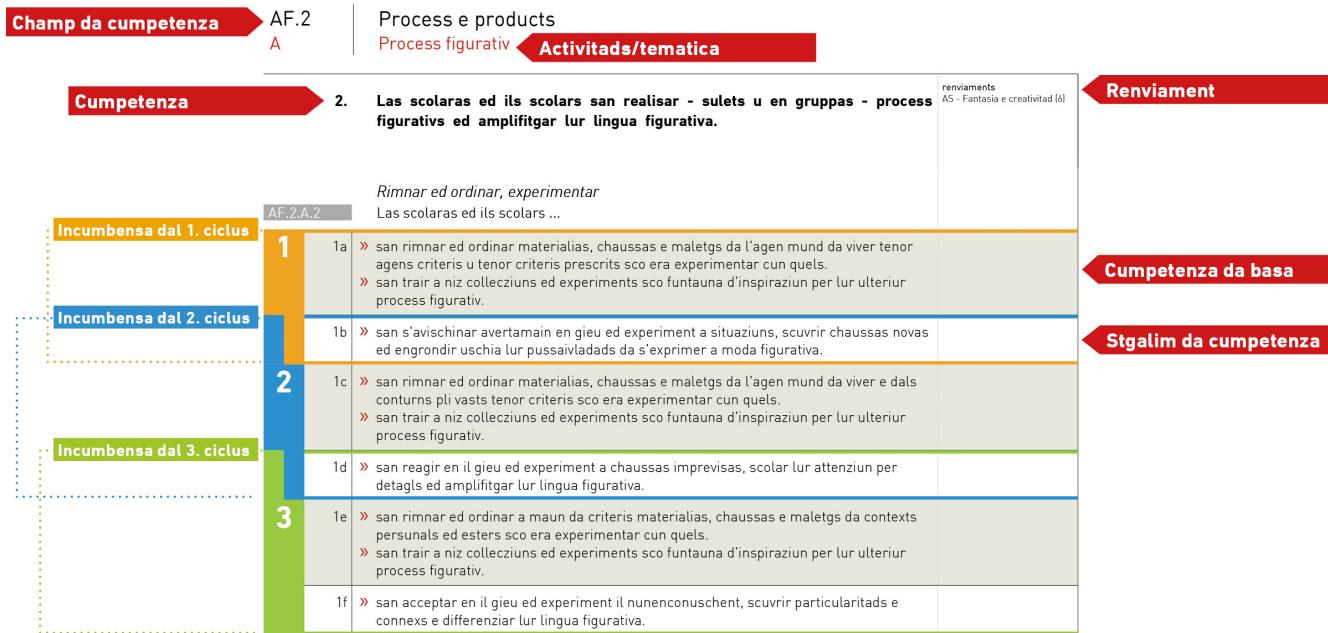

Art figurativ

Elements dal svilup da la cumpetenzas

Ulteriuras infurmaziuns davant ils elements dal svilup da las cumpetenzas èn disponibles en il chapitel *Survista*.

Impressum

Editura:	Departement d'educaziun, cultura e protecziun da l'ambient dal Grischun
Tar quest document:	Plan d'instrucziun 21
	Ediziun dals 15-03-2016
Maletg da la cuverta:	Iwan Raschle
Copyright:	Ils dretgs d'auturas e d'auturs ed ulteriurs dretgs da questa pagina d'internet ha la CDEP-T. Cun chargiar giu cuntegns (texts, maletgs, datotecas) da questa pagina d'internet na vegnan transferids nagins dretgs.
Internet:	gr-r.lehrplan.ch

Cuntegn

AF.1	Percepziun e communicaziun	2
A	Percepziun e reflexiun	2
B	Preschentaziun e documentaziun	4
AF.2	Process e products	5
A	Process figurativ	5
B	Elements da basa da l'art figurativ	6
C	Proceduras d'art figurativ e metodos orientadas a l'art	7
D	Materialias ed iseglia	9
AF.3	Contexts ed orientaziun	10
A	Cultura ed istoria	10
B	Senn per l'art e per maletgs	11

AF.1

A

Percepziun e communicaziun**Percepziun e reflexiun**

- 1. Las scolaras ed ils scolars san concepir cleras ideas figurativas, sviluppar vinavant ellas e discutar dad ellas.**

renviaments
AS - Percepziun [2]

Concepir e sviluppar vinavant ideas

AF.1.A.1

Las scolaras ed ils scolars ...

b

- » san concepir, cumbinar e sviluppar vinavant a moda associativa ed intenziunada cleras ideas figurativas da situaziuns passadas, preschentas e futuras, e quai da differentas opticas (p.ex. istorgia en maletgs, troglodits, visiun futuristica).
- » san denominar lur cleras ideas figurativas e communitygar davart ellas.

- 2. Las scolaras ed ils scolars san percepir ed observar maletgs e reflectar davart tals.**

renviaments
AS - Lingua e communicaziun [8]
AS - Percepziun [2]

Percepir sur plirs organs sensitivs

AF.1.A.2

Las scolaras ed ils scolars ...

2

1b

- » san identifitgar e descriver l'interacziun tranter las percepziuns visualas, tactilas, auditivas e chinesteticas e discutar sur da quai.

Observar attentivamain

AF.1.A.2

Las scolaras ed ils scolars ...

2

2b

- » san cumparegliar lur observaziuns da colur, grondezza, moviment e furma cun las observaziuns d'auters.

2c

- » san observar per in temp pli lung creatiras, situaziuns, objects, contemplar maletgs e sa barattar davart lur sentiments e lur enconuschienschas.
- » san cumparegliar lur savida preliminara cun l'observaziun ed identifitgar caracteristicas dals maletgs.

2d

- » san descriver lur observaziuns da fenomens da spazi, da colur e da moviment (p.ex. vischinanza-distanza, glisch-sumbriva, maschaidas da colur opticas, sequenza da maletgs).

3. Las scolaras ed ils scolars san sa far e motivar ideas esteticas.		
AF.1.A.3	<i>Far e motivar in'idea estetica</i> Las scolaras ed ils scolars ...	
2	b » san descriver e giuditgar tratgs characteristics e segns da qualitat specifics da maletgs (p.ex. motiv, nianza da colur, cumposizion dal maletg).	
	c » san motivar cun criteris in parairi estetic persunal, sviluppar in'atgna opiniun e cumpareglier quella cun auters puncts da vista.	

AF.1 Percepziun e communicaziun
B Preschentaziun e documentaziun

1. Las scolaras ed ils scolars san documentar e preschentar process figurativs e communitgar sur dad els.

renviaments
AS - Lingua e communicaziun [8]

Documentar

AF.1.B.1 Las scolaras ed ils scolars ...

2

- 1b » san scriver si e mussar fastizs da lur process (p.ex. diari, quadern da skizzas, collecziun da las lavurs).

Preschentar e communitgar

AF.1.B.1 Las scolaras ed ils scolars ...

2

- 2b » san declarar lur process ed exponer lur products (p.ex. etichettar, illuminar).
 » san commentar cun expressiuns tecnicas lur process e products.
 » san declarar l'importanza subjectiva da lur maletgs.

AF.2
A

Process e products

Process figurativ

- 1. Las scolaras ed ils scolars san sviluppar - sulets u en gruppas - ideas independentas da maletgs da differentas situaziuns e temas.**

 renviaments
 AS - Fantasia e creatividat {6}

Sviluppar in'idea per in maletg

AF.2.A.1

Las scolaras ed ils scolars ...

2

- b » san sviluppar atgnas ideas per maletgs e dumondas che derivan da lur mund da fantasia e da viver e che pertutgan la natira, la cultura ed il mintgadi (p.ex. uman, flora e fauna, istorgias, ficziuns, scrittiras).

- 2. Las scolaras ed ils scolars san realisar - sulets u en gruppas - process figurativs ed amplifitgar lur lingua figurativa.**

 renviaments
 AS - Fantasia e creatividat {6}

Rimnar ed ordinar, experimentar

AF.2.A.2

Las scolaras ed ils scolars ...

2

- 1b » san s'avischinar avertamain en gieu ed experiment a situaziuns, scuvrir chaussas novas ed engrondir uschia lur pussaivladads da s'exprimer a moda figurativa.
- 1c » san rimnar ed ordinar materialias, chaussas e maletgs da l'agen mund da viver e dals conturs pli vasts tenor criteris sco era experimentar cun quels.
 » san traer a niz collecziuns ed experiments sco funtauna d'inspirazion per lur ulteriur process figurativ.
- 1d » san reagir en il gieu ed experiment a chaussas imprevisas, scolar lur attenzion per detagls ed amplifitgar lur lingua figurativa.

Concentrar e sviluppar vinavant

AF.2.A.2

Las scolaras ed ils scolars ...

2

- 2b » san giuditgar lur maletgs tenor criteris prescrits ed obtegnair da quai impuls per densifitgar u per sviluppar vinavant tals.

AF.2

Process e products

B Elements da basa da l'art figurativ

- 1. Las scolaras ed ils scolars san perscrutar l'effect d'elements da basa figurativs e duvrar per lur idea per in maletg.**

renviaments
AS - Emprender e reflexiun (7)

Puncts, lingias, furmas

AF.2.B.1

Las scolaras ed ils scolars ...

2

1b

- » san empruar e duvrar en moda lineara e planiva arranschaments diagonals, orizontals, verticals da puncts e da lingias.
- » san sviluppar e duvrar furmas entras contrastes, conturas e relaziuns dal positiv cun il negativ.

Colur

AF.2.B.1

Las scolaras ed ils scolars ...

2

2b

- » san maschadar or da colurs primaras colurs parentadas e cuntrarias e metter quellas en relaziun ina cun l'autra.
- » san distinguere, tscherner e duvrar la multifariadad da differentas nianzas da colur.
- » san maschadar e duvrar colurs confurm ad objects.

ATT.2.C.1.3b

Spazi

AF.2.B.1

Las scolaras ed ils scolars ...

2

3b

- » san crear tridimensiunalidad cun mobiles, cun glisch e sumbriva, cun models e cun installaziuns e midar tala.
- » san verifitgar il spazi tridimensiunal cun gruppaziuns, cun relaziuns cler-stgir e/u davant-davos e preschentiar quel sin ina surfatscha bidimensiunala.

Structura da la surfatscha

AF.2.B.1

Las scolaras ed ils scolars ...

2

4b

- » san - cun agid da structuras - chaschunar in effect superficial differenzià en il maletg e vi da l'object (p.ex. pailus, chantunus, spinus, porus, cun foras).

ATT.2.C.1.1b

Moviment

AF.2.B.1

Las scolaras ed ils scolars ...

2

5b

- » san producir intenziunadaman cun lur corp fastizs da moviment cun action painting e cun squitsch rullant.
- » san preschentiar muments da moviment e sequenzas da maletgs da figuraz da figures e d'objects animads.

AF.2

Process e products

C Proceduras d'art figurativ e metodos orientadas a l'art

1. Las scolaras ed ils scolars san perscrutar l'effect da proceduras figurativas e duvrar per lur idea per in maletg.

renviaments
 AS - Emprender e reflexion [7]
 AS - Corp, sanidad e motorica [1]

Dissegnar, malegiar

AF.2.C.1

Las scolaras ed ils scolars ...

- 1b** » san variar il smatg sin il rispli u sin la colur cun dissegnar e malegiar cun colurs cuvrintas sco era plitgunsch transparentas.

2

- 1c** » san disegnar cun gests (p.ex. a moda garmadia, precauta, svelta, plauna), frottar, scrivlottar, mantunar e malegiar bletsch-sin-bletsch.

- 1d** » san schraffar e malegiar intenziunadaman a moda cuvrinta.

Stampar

AF.2.C.1

Las scolaras ed ils scolars ...

- 2b** » san experimentar cun frottascha e squitsch da bul (p.ex. corda, gumma, cucun) ed applitgar quai.

2

- 2c** » san experimentar cun squitsch da schabloni e heliografia (p.ex. tetrapack, stiropor) ed applitgar quai.

- 2d** » san experimentar cun monotipia, squitsch rullant e squitsch a duas colurs ed applitgar quai.

ATT.2.D.1.5b

Collaschar, montar

AF.2.C.1

Las scolaras ed ils scolars ...

- 3b** » san experimentar cun la montascha cun mantunar, plunar, coliar e cumbinar ed applitgar tala.

2

- 3c** » san collaschar e montar cun surpostar, tagliar en, volver si, arranschar e dar en quest connex in'attenziun speziala a las transiziuns ed a las collaziuns.

- 3d** » san experimentar cun collascha e montascha digitala ed applitgar talas (p.ex. relaziun dal maletg en il maletg, pàrs da maletgs).

MI - Produziun e preschentaziun

Modellar, stgaffir, construir

AF.2.C.1

Las scolaras ed ils scolars ...

- 4b** » san modellar cun far davent e chavar or e stgaffir e construir cun unir, plegar e nuar.

2

- 4c** » san modellar cun defurmàr e surfurmàr e stgaffir e construir cun montar (p.ex. mobile, stabile).

- 4d** » san modellar cun dissegnar e furmar suenter las parts (p.ex. figura ed object) e stgaffir e construir cun storscher, tatgar e nuar.

Giugar, agir, inscenar

AF.2.C.1

Las scolaras ed ils scolars ...

2

- 5b » san inscenar l'agen corp, objects, figuras e spazis (p.ex. tableau vivant, mascras, spazis dal maletg cun glisch da colur, gieu cun las sumbrivas).

Fotografar, filmar

AF.2.C.1

Las scolaras ed ils scolars ...

2

- 6b » san observar differentas perspectivas, relaziuns da glisch e retagls dal maletg cun fotografar.
- 6c » san experimentar cun contrasts da colur, vischinanza e distanza cun fotografar ed applitgar quai (p.ex. fotoroman, film da dissegn animads).

2. Las scolaras ed ils scolars san applitgar metodos orientadas a l'art.

renviaments

Metodos orientadas a l'art

AF.2.C.2

Las scolaras ed ils scolars ...

2

- b » san represchentar a moda figurativa experientschas da l'udir, dal savurar, dal gustar, dal sa mover u dal palpar (p.ex. malegiar musica).
- c » san experimentar cun pussaivladads da represchentar chaussas cun reproducir, alienar, transfurmear e plunar ed applitgar talas.
» san experimentar cun pussaivladads da represchentar chaussas cun interpretar en moda diversa e spievlar ed applitgar talas.
- d » san represchantar a moda figurativa experientschas da l'udir, dal savurar, dal gustar, dal sa mover u dal palpar (p.ex. dissegner ritmus).

AF.3.A.1.1c
MU.5.B.1.d

AF.2
D

Process e products

Materialias ed iseglia

- 1. Las scolaras ed ils scolars san experimentar cun caracteristicas ed effects da materialias e d'iseglia ed applitgar quellas en il process figurativ.**

 renviaments
 AS - Corp, sanadad e motorica
 [1]

Materialias graficas da malegiar e pertaders da maletgs

Las scolaras ed ils scolars ...

2	1b	<ul style="list-style-type: none"> » san far experiments da dissegnar e da malegiar cun colurs naturalas, materialias naturalas e charvun ed applitgar quai. » san experimentar cun las caracteristicas da pertaders da maletgs (p.ex. tschitschant, refusant, glisch, grugl, porus) e duvrar talas. 	
	1c	<ul style="list-style-type: none"> » san experimentar cun risplis loms e dirs, cridas solviblas en l'aua e permanentas, gouache e colurs d'aua ed applitgar quels. » san experimentar cun stoffa, lain e vaider sco pertaders da maletgs e duvrar quai. 	
	1d	<ul style="list-style-type: none"> » san experimentar cun tusch, grafit, pigmentos da colur e substanzas liantas ed applitgar tals. » san pruvar or e tscherner pertaders da maletgs (p.ex. carta postala, post-it, material reciclà, areal da scola). 	

Materialias plasticas, constructivas

Las scolaras ed ils scolars ...

2	2b	<ul style="list-style-type: none"> » san far experiments plastics cun arschiglia, lain, stoffa, fildarom, filfier e corda e duvrar quels materials per ina preschentaziun tridimensiunala. 	ATT.2.E.1.1a
	2c	<ul style="list-style-type: none"> » san experimentar cun l'effect da materialias plasticas e duvrar ellas per ina preschentaziun tridimensiunala. 	
	2d	<ul style="list-style-type: none"> » san experimentar cun savun dir, gip, chartun fortifitgà, folia da metal e da plastic sco material tridimensiunal ed applitgar quels materials. 	ATT.2.E.1.1b

Iseglia

Las scolaras ed ils scolars ...

2	3b	<ul style="list-style-type: none"> » san sondar las pussaivladads d'applicaziun e l'effect d'iseglia construida sez, d'in cilinder per la stampa, spateglia e rolla e duvrar quella iseglia intenziunadamaain. 	

AF.3 Contexts ed orientaziun
A Cultura ed istorgia

<p>1. Las scolaras ed ils scolars san leger, ordinar e cumpareglier ovras d'art da differentas culturas ed epocas sco era maletgs dal mintgadi.</p>		renviaments AS - Orientaziun temporalia (3) FSP - Identitads culturalas e communicaziun interculturala
<p><i>Leger ovras d'art e maletgs</i> AF.3.A.1 Las scolaras ed ils scolars ...</p>		
2	<p>1b » san perscrutar e descriver simbols, la composiziun e l'expressiun en ovras d'art da differentas culturas ed epocas sco era en maletgs dal mintgadi.</p>	
<p><i>Enconuscher ovras d'art</i> AF.3.A.1 Las scolaras ed ils scolars ...</p>		
2	<p>2b » enconuschan ovras d'art exemplaricas dal preschent e dal passà sco era da differentas culturas (p.ex. ovras d'art dad Angelika Kaufmann, Alberto ed Augusto Giacometti, Giovanni Segantini, Ernst Ludwig Kirchner sco era ovras en exposiziuns actualas da museums e d'instituziuns d'art). » san sviluppar dumondas (p.ex. en scuntradas cun artistas ed artists e cun ovras d'art originalas).</p>	LE2GR.6.A.1.a
<p><i>Cumpareglier agens maletgs cun ovras d'art</i> AF.3.A.1 Las scolaras ed ils scolars ...</p>		
2	<p>3b » san identifitgar svilup, lingua da las furmas, preschentaziun dal corp e dal spazi en ovras d'art, cumpareglier quai cun agens maletgs e mussar differenzas sco era tratgs cuminaivels.</p>	

AF.3   Contexts ed orientaziun
B   Senn per l'art e per maletgs

<p>1. Las scolaras ed ils scolars san identifitgar effect e funcziun d'ovras d'art e da maletgs.</p> <p><i>Effect dal maletg</i> AF.3.B.1 Las scolaras ed ils scolars ...</p>		renviaments AS - Connexs e regularitads [5]
2	<p>1b</p> <ul style="list-style-type: none"> » san perscrutar ovas d'art e maletgs areguard intenziun da preschentaziun ed effect dal maletg (p.ex. stereotips, clischés, ficziun). » realiseschan che maletgs pon vegnir midads e manipulads (p.ex. perspectiva, retagl dal maletg, proporziun, effect da las colurs, cuntrast, defurmaziun). 	
<p><i>Funcziun da maletgs</i> AF.3.B.1 Las scolaras ed ils scolars ...</p>		
2	<p>2b</p> <ul style="list-style-type: none"> » realiseschan che ovas d'art e maletgs pon intimar, mussar, documentar ed infurmar (p.ex. communicaziun da reclama, documentaziun, instrucziun da diever, maletg da fantasia). 	